EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 208 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir Reglamento (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių įvertinimas

{SWD(2020) 87 final}

1 ĮŽANGA

Augalų apsaugos produktai (AAP), taip pat dažnai vadinami *pesticidais*, naudojami siekiant apsaugoti augalus nuo kenkėjų, ligų ar konkuruojančių augalų ir optimizuoti maisto gamybą ūkininkaujant tradiciškai ar ekologiškai. Pesticidai taip pat naudojami siekiant išlaikyti maisto kokybę (jį sandėliuojant) arba apsaugoti tam tikras teritorijas, kad jų būklė būtų tokia, kad jas būtų galima tinkamai naudoti (pvz., geležinkelius). Pesticidai gali būti cheminės ar necheminės kilmės (pvz., mikroorganizmai) ir jų likučiai maisto produktuose ir pašaruose gali būti kenksmingi vartotojams.

Dėl galimo žalingo poveikio žmonių sveikatai ar aplinkai ES pesticidams taikomos griežtos taisyklės, būtent Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009[1] (toliau – AAP reglamentas) ir Reglamentas (EB) Nr. 396/2005[2] (toliau – DLLK reglamentas). Reglamentų tikslas – užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, pagerinti ES vidaus rinkos veikimą ir žemės ūkio gamybą ES ir lengvinti tarptautinę prekybą. Už reglamentų įgyvendinimą kartu atsako valstybės narės ir Komisija, nes valstybėms narėms tenka labai svarbūs vaidmenys atliekant veikliųjų medžiagų ir didžiausios leidžiamosios liekanų koncentracijos mokslinį vertinimą, kai jos glaudžiai bendradarbiauja su Europos maisto saugos tarnyba (EFSA). Remdamasi tokiais vertinimais Komisija pateikia pasiūlymus dėl sprendimų dėl veikliųjų medžiagų patvirtinimo, patvirtinimo pratęsimo ir didžiausios leidžiamosios liekanų koncentracijos nustatymo, dėl kurių prieš Komisijai juos oficialiai patvirtinant balsuojama Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatiniame komitete. Už AAP vertinimą ir registravimą visiškai atsako valstybės narės.

AAP ir DLLK reglamentai taikomi bendresniame reglamentavimo ir politikos kontekste, visų pirma, kaip nustatyta Tvaraus naudojimo direktyvoje[3] ir bendroje žemės ūkio politikoje[4], kuriose yra įtvirtinti įpareigojimai naudoti leidžiamus pesticidus ir numatytos darnesnio žemės ūkio ir darnaus ūkininkavimo paskatos. Aplinkos apsaugos teisės aktuose, kuriais reglamentuojama paviršinių ir požeminių vandenų kokybė, nustatoma kelių pesticidų leidžiamoji koncentracija, o pesticidų naudojimas teritorijose, kurios yra laikomos ypatingos svarbos teritorijomis biologinei įvairovei apsaugoti, apskritai draudžiamas.

Visuomenė vis geriau informuota apieą maisto gamybos tvarum, kurio svarbi dalis yra tvarus pesticidų naudojimas, kaip pažymėta 2030 m. Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkėje[5] ir Europos Komisijos diskusijoms skirtame dokumente „Siekiant tvarios Europos iki 2030 m.“[6].

Komisija reaguoja į visuomenės susirūpinimą dėl Europos žaliojo kurso[7] tvarumo, visų pirma, pateikdama strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[8] ir biologinės įvairovės strategiją[9]. Šiomis

---

1 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

2 2005 m. vasario 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvą 91/414/EEB (OL L 70, 2005 3 16, p. 1).

3 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo (OL L 309, 2009 11 24, p. 71).

4 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 671).

5 Pateikiama adresu https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/index_en.htm.

6 Pateikiama adresu https://ec.europa.eu/commission/files/reflection-paper-towards-sustainable-europe_lt.

7 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt.

iniciatyvomis bus skatinamos sveikos ekosistemos ir biologinė įvairovė, tvaresnės maisto gamybos sistemos ir sveikesnė mityba; kartu bus užtikrinamas tvarus ūkininkų pragyvenimas ir galimybė vartotojams gauti kokybišką ir maistingą maistą. Komunikatu dėl žaliojo kurso visų pirma įsipareigojama mažinti cheminių pesticidų naudojimą ir su juo susijusią riziką.

Tačiau ES žemės ūkis visiškai be pesticidų nėra realistiškas tikslas, taip pat ekologinio ūkininkavimo srityje, kurioje taip pat gali būti naudojami kai kurie pesticidai. Pesticidų naudojimas yra esminė priemonė pasiekti ES tikslus augalų sveikatos, maisto saugos ir aprūpinimo maistu srityse, ypač atsižvelgiant į būsimą maisto paklausos padidėjimą visame pasaulyje dėl augančio gyventojų skaičiaus. Tad ES teisės aktų dėl pesticidų tikslas – ne eliminuoti pesticidus, o kuo labiau sumažinti jų poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai mažinant priklausomumą nuo pesticidų, taikant alternatyvius metodus ir daugiau naudojant mažą riziką keliančius ir necheminius pesticidus.

Pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT) Komisija atliko AAP ir DLLK reglamentų vertinimą aprėpdama laikotarpį nuo atitinkamų jų taikymo pradžios datų iki 2018 m. pabaigos, kad įvertintų, ar reglamentai yra tinkami ir ar įgyvendinami jų tikslai sykiu užtikrinant, kad ES teisės aktai būtų paprasti ir kad būtų pašalinama nereikalinga našta. Ši ataskaita pateikiama remiantis AAP reglamento 82 straipsniu ir 62 straipsnio 5 dalimi ir DLLK reglamento 47 straipsniu kartu su Komisijos tarnybų darbiniu dokumentu, kuriame pateikiami visi įrodymai. Ši ataskaita skelbiama tuo pačiu metu, kaip strategija „Nuo ūkio iki stalo“ ir antroji Tvaraus naudojimo direktyvos įgyvendinimo ataskaita. Joje remiamasi išorės rangovo[10] surinktais įrodymais, Komisijos mokslinių konsultacijų mechanizmo pateikta nuomone[11], Komisijos tarnybų audito ataskaitomis[12] ir reglamentų taikymo patirtimi.

Be to, Komisija tinkamai atsižvelgė į du Europos Parlamento pranešimus. Pirmasis pranešimas[13], kuris buvo priimtas 2018 m. rugsėjo mėn., yra susijęs su AAP reglamento įgyvendinimu; jame daroma išvada, kad AAP reglamentas yra daug geresnis nei anksčiau ir kad jis yra tinkamas reglamentuoti pesticidus ES lygmeniu. Tačiau taip pat daroma išvada, kad žmonių ir gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos tikslai nėra iki galo pasiekiami ir kad reglamento įgyvendinimas nėra patenkinamas. Todėl Europos Parlamentas ragina visus pagrindinius veikėjus imtis veiksmų. Antruoju pranešimu[14], kuris buvo priimtas 2019 m. sausio mėn., Specialusis komitetas ES pesticidų autorizacijos procedūros klausimais (PEST komitetas) ragina užtikrinti didesnį skaidrumą, stiprinti interesų konfliktų sprendimo politiką ir didinti mokslo nepriklausomumą. Taip pat raginama vykdant registravimo procedūrą griežtai taikyti atsargumo principą ir rizika grindžiamą požiūrį, numatyti daugiau paskatų taikyti ir tirti mažą riziką keliančias alternatyvas, taip pat sudaryti neigiamą draudžiamų koformuliantų sąrašą ir sukurti apsauginių medžiagų ir sinergiklių patvirtinimo procedūrą. Komisija jau pateikė tiesioginį atsakymą dėl šių dviejų Europos Parlamento pranešimų[15][16].

---

[8] COM (2020) 381.

[9] COM (2020) 380.

10 Papildomas išorės tyrimas paskelbtas ES knygyne.

11 Europos Komisija (2018 m. birželio mėn.). ES augalų apsaugos produktų registravimo procesai moksliniu požiūriu. Mokslinių patarėjų grupė. ISBN 978-92-79-67735-9.

12 Pvz., Europos Komisija (2017 m.). 2016 ir 2017 m. ES valstybėse narėse atliktų auditų apžvalginė ataskaita siekiant įvertinti įdiegtas augalų apsaugos produktų registravimo sistemas. DG(SANTE) 2017-6250.

13 Europos Parlamentas (2019 m. sausio mėn.). Pranešimas dėl Sąjungos pesticidų autorizacijos procedūros (2018/2153(INI)). Specialusis komitetas ES pesticidų autorizacijos procedūros klausimais.

14 Europos Parlamentas (2018 m. rugsėjo mėn.). Pranešimas dėl Augalų apsaugos produktų reglamento (EB) Nr. 1107/2009 įgyvendinimo (2017/2128(INI)).

15 Komisijos atsakymas dėl plenariniame posėdyje patvirtinto teksto SP(2018)829.

16 Komisijos atsakymas dėl plenariniame posėdyje patvirtinto teksto SP(2019)355.

Komisija taip pat atsižvelgė į diskusijas, įvykusias žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdyje 2018 m. lapkričio mėn. ir aplinkos ministrų tarybos posėdyje 2018 m. gruodžio mėn. Visų pirma, ministrai pasikeitė nuomonėmis dėl pastarųjų patvirtinimo ir registravimo sistemos pokyčių ir didėjančio veikliųjų medžiagų patvirtinimo nepratęsimo atvejų skaičiaus poveikio Europos žemės ūkiui ir ūkininkams. Ministrai taip pat aptarė galimybę pradėti ilgalaikę diskusiją dėl galimo ES priemonių, kuriomis būtų papildomi nacionaliniai veiksmai siekiant sumažinti ir ilgainiui visiškai nutraukti pavojingų AAP naudojimą ir skatinti alternatyvų kūrimą, rengimo. Komisija priminė, kad valstybės narės deda nepakankamai pastangų, kad sumažintų priklausomybę nuo cheminių medžiagų augalams apsaugoti, ir kad nėra išnaudojamas visas integruotosios kenkėjų kontrolės potencialas. Be to, valstybės narės neretai nesilaiko terminų, kai atlieka valstybių narių ataskaitų dėl ES patvirtinimo sistemos rengėjų funkciją, ir vis dažniau registruoja produktus skubos tvarka taip kenkdamos ES sistemai. Komisija pripažino, kad reikia ieškoti būdų paspartinti mažą riziką keliančių veikliųjų medžiagų ir produktų pateikimą rinkai.

Šioje ataskaitoje pateikiami pagrindiniai faktai[17], nustatyti vertinant ir AAP, ir DLLK reglamentų įgyvendinimą ir veikimą visose valstybėse narėse nuo jų taikymo pradžios 2011 m. birželio mėn. ir 2008 m. rugsėjo mėn. Joje siūlomi veiksmai, kaip sustiprinti reglamentų įgyvendinimą siekiant supaprastinti ar sustiprinti galiojančią reglamentavimo sistemą.

Atliekant vertinimą nustatyta tam tikrų trūkumų (kai kurie iš jų įvairių suinteresuotųjų subjektų atveju skiriasi), bet įvairūs suinteresuotieji subjektai sutaria, kad galiojančiais teisės aktais sukuriama tinkama veikliųjų medžiagų patvirtinimo prieš pateikiant rinkai ir augalų apsaugos produktų registravimo sistema, ir neprašo iš esmės pakeisti AAP reglamento, o dėl DLLK reglamento sutariama mažiau. Kitame ataskaitos skirsnyje išvardijama šešiolika sričių, kuriose per trumpalaikį ir vidutinės trukmės laikotarpį įgyvendinimą galima pagerinti. Kitame ataskaitos skirsnyje išvardijama šešiolika sričių, kuriose per trumpalaikį ir vidutinės trukmės laikotarpį įgyvendinimą galima pagerinti.

2 VERTINIMO METU NUSTATYTI FAKTAI IR GALIMI TOLESNI VEIKSMAI

2.1 SUSTIPRINTA ŽMONIŲ SVEIKATOS IR APLINKOS APSAUGA

Atliekant vertinimą nustatyta, kad taikant AAP reglamentą dėl griežtų patvirtinimo kriterijų iš esmės pavyksta veiksmingai apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, nors įgyvendinimą dar galima tobulinti. Įvairūs suinteresuotieji subjektai mano, kad ES reglamentavimo reikalavimai yra vieni iš griežčiausių arba net griežčiausi pasaulyje. Pagal Direktyvą 91/414/EEB, kuri buvo AAP reglamento pirmtakė, veikliųjų medžiagų skaičius sumažėjo jau daugiau kaip 50 proc., tad iš rinkos buvo atšaukta daug medžiagų, kurios neatitiko direktyvos reikalavimų. Tai reiškia, kad sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis buvo aukštas dar prieš įsigaliojant AAP reglamentui. Taikant AAP reglamentą 2011 m. buvo pradėtas reguliarios visų veikliųjų medžiagų patvirtinimo peržiūros procesas: anksčiau patvirtintos veikliosios medžiagos peržiūrimos pagal sustiprintus patvirtinimo kriterijus siekiant dar labiau padidinti apsaugos lygį ES. Todėl veikliųjų medžiagų, kurias anksčiau buvo leidžiama naudoti augalų apsaugos produktuose, skaičius toliau mažinamas ir bendras patvirtintų veikliųjų medžiagų skaičius yra gerokai mažesnis nei trečiosiose šalyse, kuriose žemės ūkio gamybos apimtis yra didelė. Veikliųjų medžiagų, kurių pavojaus pobūdis yra rimtas, dalis nėra didelė (2 proc.) ir ateityje dar mažės, o veikliųjų medžiagų, kurių pavojaus

[17] Vertinimas išsamiai aprašytas kartu pateikiamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

pobūdis kelia mažiau problemų, dalis yra palyginti didelė (37 proc.) ir didėja[18]. Faktiškai pastaraisiais metais maždaug pusė naujų veikliųjų medžiagų patvirtinimo prašymų (kurių pateikiama vidutiniškai 10 per metus) yra dėl mikroorganizmų (necheminių medžiagų) arba medžiagų, kurios, kaip tikimasi, atitiks mažą riziką keliančių medžiagų kriterijus. 2011–2018 m. priėmus sprendimus nepatvirtinti 22 veikliųjų medžiagų, nepratęsti jų patvirtinimo arba jas pašalinti[19] dėl su sveikata ar aplinka susijusių problemų pavyko sumažinti didelę riziką ES vartotojams, veiklos vykdytojams, darbuotojams, pašaliniams asmenims ir gyventojams bei aplinkai. Tikimasi, kad žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga dar pagerės ateinančiais metais, kai bus užbaigta pirmoji visų galiojančių patvirtinimų peržiūra (ją tikimasi užbaigti iki 2025 m.). Tačiau ne visi suinteresuotieji subjektai pritaria dėl išvados, kad AAP reglamentu veiksmingai apsaugoma žmonių sveikata ir aplinka; visų pirma, NVO teigia, kad patvirtinimo kriterijai taikomi nepakankamai griežtai ir kad ES vis dar naudojamos pavojingos veikliosios medžiagos.

Nors taikant AAP reglamentą akivaizdžiai galima veiksmingai pasiekti jo tikslus, įskaitant mažą riziką keliančių medžiagų dalies padidinimą, dėl veiksmingumo problemų jie yra pasiekti tik iš dalies. Faktiškai įgyvendinant AAP reglamentą susiduriama su dideliu vėlavimu, patvirtinant veikliąsias medžiagas, pratęsiant jų patvirtinimą ir (pakartotinai) registruojant AAP. Dėl to tenka pratęsti veikliųjų medžiagų patvirtinimo laikotarpius keleriems metams, kol bus užbaigtas sprendimų priėmimo procesas; be to, ilgiau užtrunka mažą riziką keliančių veikliųjų medžiagų patekimas į rinką, o veikliosios medžiagos, dėl kurių galiausiai paaiškėja, kad jos nebeatitinka patvirtinimo kriterijų, išlieka rinkoje.

Su veikliųjų medžiagų patvirtinimu ir patvirtinimo pratęsimu ir AAP registravimu susijusios sąnaudos ir darbo krūvis trijose AAP reglamentu nustatytose zonose[20] nėra tolygiai paskirstomi tarp valstybių narių. Vėluojama taip pat dėl to, kad tam tikroms valstybėms narėms susidaro didelis darbo krūvis. Be to, atrodo, kad kai kurių valstybių narių surenkamų mokesčių nepakanka sąnaudoms padengti; be to, ne visose valstybėse narėse surenkami mokesčiai atitenka valdžios institucijoms, faktiškai atliekančioms darbą, tad ištekliai nėra pakankami.

Europos piliečių iniciatyva[21] dėl glifosato, kurią per mažiau nei devynis mėnesius 2017 m. pasirašė daugiau nei 1 milijonas žmonių, raginama užtikrinti didesnį skaidrumą vertinant pesticidus. Atsiliepdama ir siekdama padidinti pasitikėjimą valstybių narių ir EFSA atliekamais moksliniais vertinimais Komisija pasiūlė iš dalies pakeisti maisto srities teisės aktų bendruosius principus[22], šiuos pakeitimus Taryba ir Europos Parlamentas priėmė 2019 m. birželio 13 d. (Reglamentas (ES) 2019/1381 dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo)[23] ir jie bus taikomi nuo 2021 m. kovo 27 d. Nuo tos dienos visi dokumentai, kuriuos pareiškėjas pateikia paraiškoms dėl veikliųjų medžiagų patvirtinimo (arba patvirtinimo pratęsimo) pagrįsti, išskyrus tinkamai pagrįstą konfidencialią informaciją, bus paskelbti rizikos vertinimo proceso pradžioje. Taip plačioji visuomenė ir nepriklausomi mokslininkai galės tiesiogiai susipažinti su pagrindiniais duomenimis. Siekiant

---

18 2011 ir 2018 m. patvirtinta veikliųjų medžiagų toksikologinio pavojaus pobūdžio palyginimo metodika trumpai pristatyta kartu pateikiamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 5.1.1 skyriuje ir išsamiai aprašyta 3 priede.

19 2019 m. buvo priimti sprendimai nepratęsti dar aštuonių veikliųjų medžiagų patvirtinimo.

20 Pagal AAP reglamento 3 straipsnio 17 punktą ir I priedą valstybės narės priskiriamos prie vienos iš trijų panašių klimato ir žemės ūkio sąlygų zonų, kad būtų lengviau bendradarbiauti ir užtikrinti produktų leidimų tarpusavio pripažinimą.

21 Europos piliečių iniciatyva „Uždrausti glifosatą ir apsaugoti žmones ir aplinką nuo toksiškų pesticidų“.

22 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo. COM(2018) 0179 *final* – 2018/088 (COD).

23 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1381 dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo (OL L 231, 2019 9 6, p. 1).

užtikrinti, kad patvirtinimo paraiškas teikiančios įmonės teiktų visą svarbią informaciją ir neslėptų joms nepalankių tyrimų, bus sukurtas ir ES užsakytų tyrimų registras. Komisija bus įgaliota 2021–2025 m. vykti į faktų nustatymo misijas valstybėse narėse siekiant įvertinti, ar tyrimus atliekančios įstaigos taiko tinkamus EFSA pateikiamų bandymų ir tyrimų vykdymo standartus. Siekiant pagerinti informavimą apie riziką naujajame Reglamente (ES) 2019/1381 nustatomi tam tikri tikslai ir bendrieji pranešimo apie riziką principai (pvz., laiku pateikiama tiksli ir skaidri informacija, dėmesys rizikos suvokimui ir prieinamumas specialistams ir nespecialistams), kuriais remdamasi Komisija ateityje gali priimti įgyvendinimo aktą juo patvirtindama bendrąjį pranešimo apie riziką planą.

1. Geresnis įgyvendinimas. Vėlavimo problemos sprendimas ir didesnis skaidrumas

Atsižvelgdama į žaliojo kurso įsipareigojimus mažinti cheminių pesticidų keliamą riziką ir užkirsti kelią taršai bei šalinti jos padarinius Komisija ragina valstybes nares skirti gerokai daugiau išteklių visoms svarbioms procedūroms pagal AAP ir DLLK reglamentus įgyvendinti iki teisės aktuose nustatytų terminų. Tam, kad turėtų reikalingus išteklius, valstybės narės turėtų peržiūrėti jų nustatytus mokesčius ir užtikrinti, kad jų lygis būtų toks, kad būtų galima susigrąžinti visas sąnaudas, ir kad mokesčiai atitektų toms institucijoms, kurios atlieka darbą. Komisija svarstys galimybę pradėti pažeidimų tyrimo procedūras dėl valstybių narių, kurios nuolat nesilaiko teisės aktuose nustatytų terminų.

Atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę, kad reikėtų vengti procedūrų vėlavimo, dėl kurio jos tampa neveiksmingos, Komisija rekomenduoja, kad valstybės narės priimtinais laikytų tik išsamius kokybiškų dokumentų rinkinius, ir kai prašoma pirmą kartą suteikti veikliosios medžiagos patvirtinimą ar jį pratęsti, ir kai prašoma užregistruoti AAP.

Be to, Komisija ragina EFSA ir valstybes nares įgyvendinti Pesticidų reikalų iniciatyvinio tinklo sutartus veiksmus[24], kuriais siekiama pagerinti tarpusavio vertinimo procesą, kad būtų išvengta vėlavimo. Be to, Komisija ir toliau dirbs su EFSA siekdama padaryti EFSA išvadas dėl neapibrėžties aiškesnes, kad palengvintų sprendimų priėmimo procesą ir kad nespecialistams būtų lengviau jas suprasti.

2020 m. antrąjį ketvirtį Komisija priims pirmąjį nepriimtinų koformuliantų sąrašą[25]. Paskui Komisija pateiks pasiūlymą dėl įgyvendinimo reglamento, jame bus nustatyti kitų nepriimtinų koformuliantų nustatymo kriterijai ir tvarka. Komisija taip pat pasiūlys apsauginių medžiagų ir sinergiklių vertinimo darbo programą.

2020 m. Komisija iš dalies pakeis Reglamentą (ES) Nr. 844/2012[26], kuriuo reglamentuojamas pratęsimo procesas siekiant įgyvendinti būtinus Reglamente (ES) 2019/1381 įtvirtintus pakeitimus. Komisija taip pat svarstys galimybę iš dalies pakeisti Reglamento (ES) Nr. 844/2012 13 straipsnio 5 dalį, kad numatytų trumpą laikotarpį, per kurį pareiškėjai galėtų teikti pastabas ir papildomą informaciją dėl EFSA išvadų projekto dėl aspektų, kurie paaiškėjo tik vėlesniame tarpusavio vertinimo proceso etape ir kurių pareiškėjai negalėjo numatyti, kad galutinė EFSA išvada būtų išsamesnė ir patikimesnė. Dėl tokių pakeitimų padidės skaidrumas ir veiksmingumas atliekant vertinimą ir vėliau vykstant rizikos valdymo procesui.

[24] Pesticidų reikalų iniciatyvinis tinklas – tai vienas iš EFSA tinklų, kurį sudaro ES valstybių narių paskirtos nacionalinės pesticidų srities organizacijos; žr. https://www.efsa.europa.eu/en/pesticides/networks/.

[25] Jie bus išvardyti Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 III priede.

[26] 2012 m. rugsėjo 18 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 844/2012, kuriuo nustatomos veikliųjų medžiagų patvirtinimo pratęsimo procedūros įgyvendinimo nuostatos, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 252, 2012 9 19, p. 26).

Taikant AAP reglamente nustatytus su žmogaus sveikata susijusius atmetimo kriterijus[27] iš rinkos pavyko pašalinti pavojingiausias veikliąsias medžiagas, visų pirma, dėl to, kad dėl daugumos medžiagų, kurios, kaip tikisi pareiškėjai, atitinka kriterijus, nebuvo pateikta patvirtinimo pratęsimo paraiškų. Tai padeda apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką. Nors vertinant veikliąsias medžiagas buvo numatyta taikyti laipsnišką požiūrį, valstybės narės, atrodo, nenutraukia rizikos vertinimo, kai veiklioji medžiaga atitinka atmetimo kriterijus, tad vertinimą atliekančioms institucijoms susidaro toks pat arba didesnis darbo krūvis, kaip normalios veikliosios medžiagos atveju. Viena iš priežasčių, dėl kurios rizikos vertinimas tęsiamas, yra galimybė taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas pagal kai kuriuos iš atmetimo kriterijų, dėl kurių reikėjo sukurti naujas procedūras ir gaires, kurios vis dėlto dar nėra užbaigtos.

Dar vienas neveiksmingumą lemiantis veiksnys taikant atmetimo kriterijus yra tai, kad ne visos veikliosios medžiagos klasifikuojamos darniai. Valstybės narės nebūtinai tvarkingai pateikia suderinto klasifikavimo dokumentų rinkinį pratęsimo proceso pradžioje. Dėl to uždelsiamas visas vertinimas ir sprendimų priėmimas. Sumažėjo ir tiesioginis atmetimo kriterijų veiksmingumas.

Todėl darbo krūvis, susijęs su medžiagų, kurios atitinka (arba tikėtinai atitiks) atmetimo kriterijus, vertinimu, sumažėjo, kaip tikėtasi, tik dėl tų trylikos veikliųjų medžiagų, dėl kurių nebuvo pateikta patvirtinimo pratęsimo paraiškų ir dėl kurių nereikėjo atlikti vertinimo[28].

2. Geresnis atmetimo kriterijų įgyvendinimas

2020 m. pradžioje Komisija priėmė Reglamento (ES) Nr. 844/2012 pakeitimą[29] dėl pratęsimo proceso, kad užtikrintų, kad valstybės narės sistemingai ir vertinimo proceso pradžioje teiktų pasiūlymus dėl suderinto klasifikavimo ir ženklinimo pagal CLP reglamentą[30]. Taip padidės saugumas naudojant atmetimo kriterijus ir bus sumažinti sunkumai ir vėlavimas atliekant tarpusavio vertinimą ir priimant sprendimus dėl veikliųjų medžiagų patvirtinimo pratęsimo.

Komisija rekomenduoja, kad valstybės narės visiškai išnaudotų Reglamento (ES) Nr. 844/2012 11 straipsnio 4 dalį ir tęstų išsamų rizikos vertinimą tik jeigu veikliosios medžiagos neatitiktų atmetimo kriterijų arba galima pasinaudoti bent viena galimybe jas patvirtinant pritaikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

Per pirmąjį 2020 m. pusmetį Komisija vėl pradės diskusijas su valstybėmis narėmis, kad išnagrinėtų galimybes baigti rengti rekomendacinį dokumentą dėl nežymaus poveikio ir būtų galima sparčiau vertinti, ar tuo atveju, kai veiklioji medžiaga atitinka atmetimo kriterijus, galima pritaikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

Taisyklės dėl keistinų veikliųjų medžiagų nėra nei efektyvios, nei veiksmingos. Iš turimų įrodymų matyti, kad valstybių narių atlikti produktų, kurių sudėtyje yra keistinų veikliųjų medžiagų, lyginamieji vertinimai yra sudėtingi ir reikalauja išteklių, bet juos atlikus

[27] Jie nustatyti Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 II priedo 3.6.2–3.6.5 punktuose: medžiagos, priskiriamos prie 1A ar 1B kategorijos mutagenų, kancerogenų ar toksiškų reprodukcijai medžiagų arba endokrininei sistemai kenkiančių medžiagų, negali būti patvirtinamos kaip veikliosios medžiagos augalų apsaugos produktų (AAP) sudėtyje, išskyrus tam tikras ribotas galimybes taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas.

[28] Bromadiolonas, karbendazimas, karbetamidas, difenakomas, gliufozinatas, molinatas, miklobutanilas, oksardiargilas, profoksidimas, spriodiklofenas, tepraloksidimas, triflumizolas ir varfarinas.

[29] 2020 m. sausio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/103, kuriuo dėl suderinto veikliųjų medžiagų klasifikavimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 844/2012 (OL L 19, 2020 1 24, p.1).

30 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

medžiagos nebuvo pakeistos, visų pirma, dėl alternatyvų, kurių rizikos profilis būtų geresnis, nebuvimo. Taigi tikėtinos naudos žmonių sveikatai ar aplinkai pakeičiant tokias pavojingesnes veikliąsias medžiagas taip ir nesulaukta. Be to, dėl lyginamųjų vertinimų registravimo procesas tapo brangesnis nei įprasto registravimo atveju.

3. Keistinų medžiagų lyginamojo vertinimo supaprastinimas

Iki 2020 m. pabaigos Komisija pasinaudos savo deleguotaisiais įgaliojimais iš dalies pakeisti AAP reglamento IV priedą, kad padidintų produktų, kurių sudėtyje yra keistinų medžiagų, lyginamųjų vertinimų veiksmingumą.

Iš išsamios metinės pesticidų likučių stebėsenos per metus tiriant daugiau nei 80 000 ėminių matyti, kad nustatytos DLLK laikymosi lygis yra didelis; tai rodo, kad vartotojams tiekiamas maistas yra gerai kontroliuojamas ir saugus. Iki 2018 m. pabaigos buvo nustatyta 486 ES patvirtintų medžiagų ir 247 nepatvirtintų medžiagų DLLK įtraukiant daug įvairių žemės ūkio produktų. Dėl naujų DLLK paraiškų, įskaitant prašymus dėl leistino importo nuokrypio, atliekamas išsamus rizikos vertinimas ir DLLK gali būti nustatyta tik jeigu medžiagos yra saugios vartotojams. Be to, 2008 m. buvo pradėta išsami galiojančių DLLK verčių peržiūra, aprėpusi galiojančius leistinus importo nuokrypius ir didžiausią leidžiamąją liekanų koncentraciją, kurią nustatė Komisija *Codex Alimentarius*[31]; taip užtikrinama, kad DLLK vertės išliktų aktualios ir kad jų lygis nebūtų didesnis, nei būtina pagal gerąją ūkininkavimo praktiką. Tačiau iš pradžių visų nustatytų DLK verčių peržiūra buvo atidėta, nes atitinkamame DLK reglamento 12 straipsnyje nenustatyta aiški procedūrinė sistema, pagal kurią per vienus metus nuo DLK reglamento įsigaliojimo būtų baigta visoms patvirtintoms veikliosioms medžiagoms nustatytų DLK verčių peržiūra. Procedūras, pavyzdžiui, dėl užduočių ir pareigų paskirstymo, terminų ir galimybės nustatyti ūkio sektoriaus mokėtinus mokesčius, reikėjo pirma sukurti ir suderinti su valstybėmis narėmis; tai tapo vėlavimo priežastimi. Dabar peržiūra vyksta sklandžiai.

Kai kurie suinteresuotieji subjektai ir valstybės narės prašė nustatyti konkrečias DLLK vertes pašarams, žuvies ir perdirbtiems produktams, kaip numatyta DLLK reglamente. Komisija dar neišnaudojo šių galimybių, nes galimos rizikos požymių, dėl kurių šioje srityje reikėtų imtis prioritetinių veiksmų, nėra. DLLK reglamente ir apskritai maistui skirtuose teisės aktuose jau numatyti vykdymo užtikrinimo veiksmų mechanizmai, taikytini tais atvejais, kai konkrečios DLLK vertės nėra nustatytos. Jau parengtos bendrosios nuostatos dėl perdirbtų produktų, įskaitant perdirbimo veiksnius; remiantis susijusiais kitų sričių maistui skirtais teisės aktais (pvz., Reglamentu (EB) Nr. 1881/2006 dėl teršalų) tas nuostatas galima patikslinti ir valstybėms narėms galima pateikti rekomendacijas (taip pat žr. 13 intarpą).

Kaip paaiškėjo, parengti bendrojo rizikos vertinimo metodiką aprėpiant daugelio cheminių medžiagų poveikį vienu metu („kokteilio efektas“) yra daug sudėtingiau, nei tikėtasi iš pradžių; šis darbas vis dar vykdomas. EFSA nustatė dvi cheminių medžiagų, atitinkamai darančių poveikį nervų sistemai ir skydliaukei, grupes ir paskelbė ataskaitų projektus[32] su bendrojo jų likučių maisto produktuose rizikos vertinimo rezultatais, kad tai būtų aptarta per viešas konsultacijas 2019 m. rugsėjo mėn. ir vėliau, 2019 m. spalio mėn., – techniniame suinteresuotųjų subjektų renginyje[33]. Tikimasi, kad galutinės ataskaitos bus paskelbtos 2020 m. balandžio mėn. Šiuo metu vyksta darbai, susiję su tolesniu metodikos rengimu ir bendrųjų vertinimų atlikimu dėl kitų medžiagų grupių, siekiant ateityje tai panaudoti priimant

[31] http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/en/

[32] https://www.efsa.europa.eu/en/consultations/call/public-consultation-draft-efsa-scientific-reports.

[33] https://www.efsa.europa.eu/en/events/event/technical-stakeholder-event-cumulative-risk-assessment-pesticides-food.

reglamentavimo sprendimus (pvz., dėl DLLK nustatymo ir veikliųjų medžiagų patvirtinimo). EFSA ir valstybėms narėms reikia didelių išteklių, kad būtų daroma tolesnio metodikos rengimo pažanga. Taigi tik vėliau bus galima įvertinti bendrojo rizikos vertinimo poveikį žmonių sveikatos apsaugai.

4. Bendrasis rizikos vertinimas

Komisija, EFSA ir valstybės narės ir toliau rengs bendrojo rizikos vertinimo metodiką, kad dar labiau sustiprintų vartotojų apsaugą. Norėdamos spartesnės pažangos EFSA ir valstybės narės turės skirti šiai užduočiai pakankamus išteklius.

Iki 2020 m. pabaigos Komisija ir EFSA parengs veiksmų planą, kuriame bus nustatyti vykdomų metodo rengimo darbų ir tolesnio metodikos įgyvendinimo prioritetai. Planas bus grindžiamas turimomis žiniomis ir bus lanksčiai pritaikomas atsižvelgiant į mokslinius pokyčius ir įgytą patirtį.

Žemės ūkio ekosistemų biologinė įvairovė yra smarkiai sumažėjusi: kai kur ES sumažėjo ūkinių paukščių ir vabzdžių populiacija. Kalbant apie kitus veiksnius, svarbus tokius pokyčius lemiantis veiksnys, kaip nustatyta, yra pesticidų naudojimas. Nustatant atitinkamus apribojimus arba nepratęsiant veikliųjų medžiagų, darančių neigiamą poveikį apdulkintojams (pavyzdžiui, neonikotinoidų imidakloprido, chlotianidino, tiametoksamo ir tiakloprido), patvirtinimų aplinkos apsaugos lygis padidėjo. Pesticidai prisideda prie požeminių ir paviršinių vandenų taršos. Stebint 2018 m. paskelbtus duomenis apie Europos vandenų cheminę būklę matyti, kad dėl pesticidų ir jų metabolitų (neretai tai ankstesnės medžiagos, kurios nebėra patvirtintos) maždaug 6,5 proc. (pagal plotą) požeminio vandens telkinių neatitinka Vandens pagrindų direktyvoje[34] nustatyto geros būklės tikslo. Iš stebėsenos duomenų matyti, kad pastaraisiais metais mažėja paviršinio vandens tarša pesticidais (nors buvo stebimos tik kelios medžiagos); vadinasi, AAP reglamentu, atrodo, daromas teigiamas poveikis vandens aplinkos apsaugai. Dėl kitų aplinkos komponentų, kaip antai dirvožemio, arba dėl gyvūnų, augalų ir žmonių (biologinė stebėsena) stebėsenos duomenų yra mažiau. Jeigu stebėsenos duomenų būtų daugiau, tai padėtų patikrinti, ar atliekant rizikos vertinimą modeliuojamos prognozės yra teisingos ir (arba) rizikos mažinimo priemonės yra veiksmingos.

5. Aplinkos ir biologinė stebėsena

Įgyvendindama žaliojo kurso tikslus Komisija sustiprins koncentracijos aplinkoje ir poveikio jai stebėseną. Visų pirma, prireikus patvirtinimo sprendimuose Komisija nustatys prievoles vykdyti veikliųjų medžiagų (ir (arba) jų metabolitų) buvimo aplinkos komponentuose stebėseną. Be to, Komisija ištirs galimybę padidinti koncentracijos dirvožemyje stebėseną įtraukiant pesticidus į ES vykdomą pagrindinį žemės naudojimo ir aprėptos teritorijos tyrimą (LUCAS)[35].

Komisija įgyvendina su Europos Parlamentu suderintą bandomąjį projektą dėl pesticidų naudojimo aplinkos stebėsenos stebint namines bites. Buvo atrinktas rangovas ir 2018 m. pabaigoje pradėti darbai[36].

Komisija pasiūlė veikliąsias medžiagas, kurioms reikėtų suteikti pirmenybę pagal ES biologinės stebėsenos programą HBM4EU[37], ir darys tai ir ateityje.

34 https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-water.

35 https://esdac.jrc.ec.europa.eu/projects/lucas/.

36 https://www.insignia-bee.eu/.

Vertinant poveikį biologinei įvairovei į pesticidų naudojimo poveikį atsižvelgiama kartu stebint taikomos žemės ūkio gamybos sistemos poveikį, kai dideliuose plotuose auginamos monokultūros ir atitinkamai naudojama daugiau pesticidų, ir atsižvelgiant į kitus poveikį kraštovaizdžiui darančius veiksnius.

Kai kurie suinteresuotieji subjektai pateikia kritinių pastabų, kad tokia poveikio vertinime nagrinėjamų netikslinių rūšių aprėptis yra pernelyg ribota, kad būtų galima įtraukti visas svarbias grupes.

Reikia tolesnių tyrimų; reikia kurti vertinimo metodus, kuriuos taikant būtų atsižvelgiama į bendrąją riziką siekiant geriau suprasti faktinį pesticidų poveikį populiacijoms, vienos rūšies įvairovę ir įvairovę tarp rūšių bei rūšių ir ekosisteminių paslaugų ryšius.

6. Aplinkos apsaugos tikslų nustatymas ir rekomendacinių dokumentų atnaujinimas

Komisija ir EFSA padarė pažangą rengdamos konkrečių aplinkos apsaugos tikslų nustatymo metodiką, kad toliau rizikos vertinimo procese būtų geriau atsižvelgiama į biologinę įvairovę. Organizuojant praktinius seminarus su rizikos vertintojais ir rizikos valdytojais iš valstybių narių ir visų svarbių suinteresuotųjų subjektų grupių, vykstant įtraukiam procesui, kuris buvo pradėtas 2019 m., bus suderinti apsaugos tikslai.

Komisija ir toliau dės pastangas, kad atnaujintų rekomendacinius dokumentus dėl rizikos vertinimo metodikų ir kartu atsižvelgtų į tai, ar yra įtrauktos visos atitinkamos netikslinės rūšys, kad pavyktų neatsilikti nuo mokslo pažangos; ji ragina valstybes nares ir EFSA bendradarbiauti.

Komisija numatys kvietimus teikti pasiūlymus dėl mokslinių tyrimų projektų dėl bendrosios rizikos ir pesticidų poveikio ekosistemoms vertinimo metodikų įgyvendinant programą „Europos horizontas“.

2.2 KONKURENCINGUMAS IR VIDAUS RINKA

Vis dar trūksta įrodymų dėl AAP reglamento poveikio žemės ūkio gamybai ES, nes ji priklauso nuo daugelio veiksnių. Augintojai pateikia kritinių pastabų, kad ES trūksta AAP, o patvirtintų veikliųjų medžiagų skaičius faktiškai padidėjo nuo 427 2011 m. iki 484 2018 m.; daugelyje valstybių narių padidėjo ir turimų AAP skaičius.

AAP ir kitus agrochemijos produktus gaminančių MVĮ skaičius mažėja; tai iš dalies lemia griežti reglamentavimo reikalavimai. MVĮ mano, kad duomenų reikalavimai ir vertinimo procedūros nėra proporcingi, nes tokios įmonės yra linkusios sutelkti dėmesį į biopesticidus ir kitus galimus mažą riziką keliančius sprendimus (taip pat žr. 11 intarpą, 2.5 skirsnį).

Pradėjus taikyti AAP registravimo zonų sistemą pavyko šiek tiek padidinti veiksmingumą, padidėjo daugelyje valstybių narių esančių AAP skaičiai, bet ji neveikia taip gerai, kaip tikėtasi. Kai AAP registruojami pripažįstant kitų valstybių narių išduotus leidimus, tai mažiau kainuoja pareiškėjams, o valstybėms narėms tenka mažesnė našta. Be to, valstybėse narėse, kuriose taikomas tarpusavio pripažinimas, labiau padidėjo rinkose esančių AAP skaičius. Tačiau faktinis AAP leidimų tarpusavio pripažinimo taikymas valstybėse narėse ir zonose labai skiriasi. Pagrindinės priežastys – specialieji (arba papildomi) nacionaliniai reikalavimai, nepakankamai suderintos vertinimo metodikos, nepakankamas bendradarbiavimas ir koordinavimas, nepakankamos pastangos pateikiant pastabas dėl kitų subjektų atlikto darbo

37 https://www.hbm4eu.eu/: https://cordis.europa.eu/project/id/733032/.

vykstant vertinimui pagal zonas; dėl visų šių priežasčių dubliuojasi darbas ir vėluojama. Pradėjus daugiau naudoti zonų leidimus ir taikyti leidimų tarpusavio pripažinimą sumažėtų darbo dubliavimasis ir atsirastų laisvų išteklių, o AAP sparčiau patektų į rinką.

7. AAP registravimo zonų sistemos tobulinimas

Komisija rekomenduoja valstybėms narėms kuo labiau sumažinti arba panaikinti nacionalinius AAP registravimo reikalavimus ir nekartoti jau atliktų vertinimų.

Komisija ragina valstybes nares dėti daugiau pastangų ir skirti daugiau išteklių atitinkamų zonų valdymo komitetų veiklai siekiant padidinti bendradarbiavimą ir koordinavimą. Komisija rekomenduoja, kad valstybės narės veiksmingiau vadovautųsi Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatinio komiteto Problemų po patvirtinimo suteikimo sprendimo darbo grupės darbu skirtumams pašalinti, panašiai, kaip daroma pagal Biocidinių produktų reglamentą[38] įsteigtoje koordinavimo grupėje.

Mažos apimties naudojimo atvejais[39] AAP nepakanka ir valstybės narės nepakankamai taiko galiojančias nuostatas, kad tokį naudojimą būtų lengviau registruoti. Nepakankamas valstybių narių bendradarbiavimas ir bandymų ir kitų valstybių narių įvertintų liekanų duomenų priėmimo bei už ES ribų atliktų liekanų bandymų priėmimo koordinavimas. Siekdamos įveikti šią problemą valstybės narės vykdo registravimą skubos tvarka užuot papildydamos patvirtintų AAP naudojimo atvejų sąrašą.

8. Mažos apimties naudojimo sprendimai

Komisija ragina valstybes nares geriau taikyti galiojančias AAP reglamento nuostatas, kad patvirtinti AAP būtų naudojami ir mažos apimties naudojimo tikslais. Be to, Komisija ir toliau reguliariai atnaujins galiojančias DLLK ekstrapoliacijos gaires, kad būtų lengviau nustatyti mažos apimties kultūrų DLLK.

Komisija rekomenduoja valstybėms narėms peržiūrėti papildomiems mažos apimties naudojimo atvejams nustatytus mokesčius ir sumažinti juos, kad ūkio sektoriaus ar naudotojų organizacijos teiktų daugiau paraiškų.

Komisija ragina valstybes nares užtikrinti ilgalaikį mažos apimties naudojimo koordinavimo priemonės finansavimą, kaip numatyta pasiūlyme, kuris buvo nagrinėjamas 2017 m. spalio 9 d. žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdyje[40].

2.3 REGISTRAVIMAS YPATINGAIS ATVEJAIS

Pagal AAP reglamento 53 straipsnį valstybės narės gali leisti naudoti įprasta tvarka neužregistruotus AAP, jeigu tokia priemonė pasirodo esanti būtina kilus grėsmei augalų sveikatai, kurios negalima įveikti jokiomis kitomis pagrįstomis priemonėmis. Nuo 2011 m. tokio registravimo ypatingais atvejais dalis padidėjo 300 proc. Duomenų apie sritį, kurioje naudojamas registravimas ypatingais atvejais, nėra. Atsižvelgiant į tai, kad daugiau nei 90 proc. atvejų registravimas ypatingais atvejais yra susijęs su AAP, kurių sudėtyje yra patvirtintų veikliųjų medžiagų, valstybės narės, atrodo, naudoja registravimą ypatingais atvejais, kad išvengtų ilgos AAP registravimo ir tarpusavio pripažinimo procedūros ir kartu

[38] 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL L 167, 2012 6 27, p. 1).

[39] AAP mažos apimties naudojimas – tai naudojimas konkrečioje valstybėje narėje augalams, kurie nėra plačiai auginami toje valstybėje narėje, arba plačiai auginami, kad patenkintų išimtinį augalų apsaugos poreikį. Mažos apimties naudojimas neretai turi didelę ekonominę vertę ūkininkams, bet sukelia mažą ekonominį interesą ūkio sektoriuje, nes naudojimo plotas yra ribotas arba neįmanoma numatyti išimtinio augalų apsaugos poreikio.

[40] 2017 m. spalio 9 d. žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdis: https://www.consilium.europa.eu/media/31740/st12959en17.pdf.

įtrauktų mažos apimties naudojimo atvejus, kaip aprašyta 2.2 skirsnyje. Be to, kai kurie registravimo ypatingais atvejais leidimai kasmet išduodami pakartotinai. Suinteresuotieji subjektai taip pat pateikia kritinių pastabų, kad tokiais ypatingais atvejais DLLK nustatymo paraiškos procedūra yra pernelyg ilga.

9. Registravimo ypatingais atvejais priežiūros sugriežtinimas

Nuo 2020 m. vasario 3 d. Komisija skelbia[41] visus pranešimus apie registravimą ypatingais atvejais, gautus iš valstybių narių per viešąją Augalų apsaugos produktų paraiškų tvarkymo sistemos (PPPAMS[42]) sąsają, siekdama padidinti skaidrumą ir sudaryti galimybę visuomenei vykdyti griežtesnę kontrolę. Komisija ir toliau dirbs siekdama iki 2022 m. pabaigos pradėti visapusiškai taikyti Augalų apsaugos produktų paraiškų tvarkymo sistemą (PPPAMS) visiems registruojamiems produktams ir priimti įgyvendinimo reglamentą dėl jos privalomo naudojimo.

Komisija patobulins 2-ąjį suderintą rizikos rodiklį, nustatytą pagal Tvaraus naudojimo direktyvą, kad atsižvelgtų į plotą, kuriame naudojami ypatingais atvejais užregistruoti AAP.

Komisija ir toliau dirbs kartu su valstybėmis narėmis, kad iki 2020 m. vidurio patobulintų atitinkamas registravimo ypatingais atvejais gaires ir patikslintų kriterijus, pagal kuriuos gali vykti registravimas ypatingais atvejais. Prireikus Komisija apsvarstys galimybę priimti įgyvendinimo reglamentą, kuriame būtų nustatyti tokie teisiškai privalomi kriterijai.

Komisija dar labiau sugriežtino valstybių narių vykdomo registravimo ypatingais atvejais priežiūrą remdamasi AAP reglamento 53 straipsnio 2 dalimi ir prašo EFSA teikti nuomones dėl registravimo ypatingais atvejais pagrįstumo. Tam tikrais atvejais Komisija ir toliau teiks pasiūlymus dėl sprendimų pagal 53 straipsnio 3 dalį, kad valstybės narės negalėtų nepagrįstai išduoti registravimo ypatingais atvejais leidimų[43].

2.4 BANDYMAI SU STUBURINIAIS GYVŪNAIS

Dalijimasis bandymų ir tyrimų ataskaitomis yra svarbus veiksnys siekiant sumažinti bandymus su gyvūnais. Nors dalijamasi daugiau tyrimų dėl stuburinių gyvūnų, kaip ir buvo numatyta, iš preliminarių duomenų matyti, kad bandymai su stuburiniais gyvūnais apskritai nėra sumažėję. Mat veikliosioms medžiagoms patvirtinti reikia daugiau mokslinių įrodymų. Nesitikima, kad padėtis pagerės, nes ateityje vertinant medžiagų poveikį, pvz., endokrininei sistemai, ir metabolitus reikės daugiau įrodymų. Be to, dėl reikalavimo reguliariai iš naujo vertinti visas veikliąsias medžiagas *in vivo* bandymų poreikis gali padidėti arba išlikti.

10. Tolesnis bandymų su stuburiniais gyvūnais poreikio mažinimas

Komisija ir toliau dės pastangas siekdama mažinti bandymus su stuburiniais gyvūnais: skatins bandymų strategijų naudojant bandymų su gyvūnais alternatyvas rengimą ir

[41] https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/ppp.

[42] IT sistema, sukurta tam, kad pareiškėjai galėtų rengti AAP paraiškas ir teikti jas vertinti. https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/authorisation_of_ppp/pppams_en

[43] 2019 m. gegužės mėn. Komisija pasiūlė du sprendimų, pagal kuriuos dviem valstybėms narėms neleidžiama ypatingais atvejais pakartotinai registruoti produktus, kurių sudėtyje esama neonikotinoidų, kai, EFSA nuomone, tai nėra pagrįsta, projektus. Sprendimų projektai buvo pateikti balsavimui Augalų, gyvūnų, maisto ir pašarų nuolatiniame komitete 2019 m. spalio mėn. ir abiem atvejais nuomonė nebuvo patvirtinta. Vėliau balsuojant Apeliaciniame komitete nuomonė taip pat nepatvirtinta. 2020 m. vasario 3 d. Komisija vis dėlto priėmė sprendimus: Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/152 ir Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/153 (OL L 33, 2020 2 5, p. 16 ir p. 19).

patvirtinimą finansuodama mokslinių tyrimų projektus pagal programą „Horizontas 2020“[44] ir Bandymams su gyvūnais alternatyvių metodų Europos partnerystę (EPAA[45]). Europos Sąjungos bandymų su gyvūnais alternatyvų etaloninė laboratorija (EURL ECVAM) aktyviai remia mokslo reikmėms naudojamų gyvūnų apsaugą. Komisija yra įsipareigojusi į komunikatus, skelbiamus kartu su duomenų reikalavimais, įtraukti patvirtintus alternatyvius bandymų metodus, kai jų yra, siekdama laipsniškai panaikinti poreikį atlikti bandymus su gyvūnais pagal AAP reglamentą[46].

2.5 AUGALŲ APSAUGOS TVARUMAS IR MAŽĄ RIZIKĄ KELIANTYS PRODUKTAI

AAP ir DLLK reglamentais prisidedama prie kai kurių darnaus vystymosi tikslų[47], visų pirma, 2 tikslo „Badui ne“, 3 tikslo „Gera sveikata“, 6 tikslo „Švarus vanduo ir sanitarijos priemonės“, 12 tikslo „Atsakingas išteklių naudojimas“, 14 tikslo „Tvarūs vandenynai“ ir 15 tikslo „Darnus sausumos naudojimas“, pagal kuriuos reikia sumažinti pagrindines grėsmes pirminei maisto gamybai ir kartu užtikrinti, kad maistas ir pašarai būtų saugūs ir kad jiems nekiltų biologinės ir cheminės grėsmės.

Ypač svarbios yra AAP reglamento nuostatos, kuriomis skatinamas mažą riziką keliančių veikliųjų medžiagų ir produktų naudojimas. Pagrindinių medžiagų, mažą riziką keliančių AAP, įskaitant mikroorganizmus, padaugėjo, bet suinteresuotieji subjektai mano, kad jų nepakanka ir kad patvirtinimo ir (arba) registravimo procedūros yra pernelyg ilgos. Komisija ir kai kurios valstybės narės ėmėsi veiksmų, kad paspartintų mažą riziką keliančių AAP pateikimo rinkai procedūras, bet poveikio tikimasi sulaukti tik ateityje[48].

Be to, taikant naujus AAP naudojimo būdus (pvz., pasitelkiant robotus ir skaitmenines priemones) gali pavykti gerokai sumažinti su pesticidų naudojimu susijusią riziką.

11. Tvarios augalų apsaugos, mažą riziką keliančių sprendimų ir veiksmingo rizikos mažinimo skatinimas

Europos žaliojo kurso programoje ir strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ priklausomybės nuo pesticidų mažinimui ir perėjimui prie mažą riziką keliančių medžiagų suteikiama pirmenybė. Pirmoji užduotis bus vykdoma remiantis Tvaraus naudojimo direktyva. Kalbant apie antrąją užduotį, Komisija paspartins darbą, kuris jau pradėtas su valstybėmis narėmis ir EFSA, siekiant iki 2020 m. pabaigos atnaujinti mikroorganizmų duomenų reikalavimus ir vertinimo metodikas. Svarstant konkretesnes taisykles dėl pesticidų liekanų bus taip pat atsižvelgiama į konkrečias mikroorganizmų ir kitų mažą riziką keliančių AAP savybes (taip pat žr. 14 intarpą).

44 Pavyzdžiai – toliau išvardyti neseniai atrinkti projektai, kuriais siekiama kurti naujus metodus ir bandymų strategijas endokrininę sistemą ardančioms medžiagoms nustatyti: ATHENA ir SCREENED – dėl skydliaukės hormonų ardymo, EDCMET ir OBERON – dėl medžiagų apykaitos sutrikimų, ENDPOINTS – dėl neurotoksiško poveikis vystymuisi, FREIA – dėl toksinio poveikio moterų reprodukcijai.

45 EPAA yra penkių Europos Komisijos generalinių direktoratų ir aštuonių ūkio sektorių federacijų privačiojo ir viešojo sektorių partnerystė.

46 Komisijos komunikatas, kuriuo įgyvendinamas 2013 m. kovo 1 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 283/2013, kuriuo nustatomi duomenų apie veikliąsias medžiagas pateikimo reikalavimai, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL C 95, 2013 4 3, p. 1).

47 JT rezoliucija A/RES/70/1.

48 40 veiksmų planas buvo patvirtintas 2016 m. birželio mėn. žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdyje (http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10041-2016-REV-1/en/pdf). 2019 m. liepos mėn. žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdyje buvo pristatyta pažangos ataskaita, kurioje buvo nustatyta, kad valstybių narių veiksmai įgyvendinti tik iš dalies ir kad tarp valstybių narių esama didelių skirtumų (http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10238-2019-INIT/en/pdf).

2020 m. Komisija pradės ir finansuos programos „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ (BTSF) ciklą, kad padėtų valstybėms narėms sukaupti daugiau ekspertinių žinių, reikalingų paraiškoms dėl mikroorganizmų ir kitų biopesticidų vertinti.

Komisija jau ėmėsi tolesnių veiksmų, susijusių su darbo plano, į kurį buvo atsižvelgta žemės ūkio ir žuvininkystės ministrų tarybos posėdyje, įgyvendinimu siekdama paspartinti mažą riziką keliančių medžiagų ir produktų atsiradimą ir paskatinti valstybes nares aktyviau dalytis informacija apie integruotąją kenkėjų kontrolę. Komisija ragina valstybes nares prisiimti didesnius įsipareigojimus įgyvendinti joms priskirtus veiksmus remiantis 2019 m. liepos mėn. Tarybai pristatyta pažangos ataskaita.

Komisija užtikrins, kad pagrindinių medžiagų būtų lengviau gauti, pvz., patikslindama jų patvirtinimo procedūras ir terminus ir ištirdama galimybes tiesiogiai teikti informaciją apie jų naudingumą augalų apsaugos tikslams.

Komisija ir toliau skirs finansavimą pagal bendrąsias mokslinių tyrimų programas[49], kad būtų kuriami tvaresni augalų apsaugos metodai ir technologijos siekiant mažinti pesticidų naudojimą ir riziką, kaip antai kenkėjų stebėsena, prognozavimo modeliai, skaitmeninė ūkininkavimo veikla ir nauja tikslioji naudojimo įranga. Komisija įtaigiai ragina valstybes nares savo BŽŪP strateginiuose planuose skatinti valdymo įsipareigojimus ir investicijas, skirtas įgyvendinti metodus ir veiksmus, kuriais siekiama mažinti pesticidų naudojimą ir taikyti alternatyvius metodus.

Komisija tęs 2019 m. pradėtą darbą kartu su valstybėmis narėmis ir EFSA, kad įvertintų rizikos mažinimo priemonių potencialą, be kita ko, taikant naujus AAP naudojimo būdus, siekiant darniai įvertinti jų rizikos mažinimo potencialą.

2.6 VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

AAP reglamento vykdymas valstybėse narėse užtikrinamas įvairiai ir tai daro neigiamą poveikį bendram veiksmingumui. Apskaičiuota, kad neteisėti ir padirbti AAP sudaro apie 10 proc. ES rinkos, ir tai kelia nerimą, nes dėl to gali sumažėti žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis, kuris antraip būtų pasiektas.

12. Geresnis AAP reglamento vykdymo užtikrinimas

Komisija ragina valstybes nares aktyviau skleisti informaciją apie neteisėtų ir padirbtų produktų keliamą riziką, dėti šiame sektoriuje daugiau įvairesnių vykdymo užtikrinimo pastangų, be kita ko, susijusių su tinkamu pesticidų naudojimu, ir apsvarstyti galimybę peržiūrėti už reikalavimų nesilaikymą skiriamų nuobaudų lygį. Komisija pradėjo konsultacijas su valstybėmis narėmis, ar reikia nustatyti konkretesnius reikalavimus dėl AAP pagal Reglamentą (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės numatant įgaliojimus.

DLLK reglamentu užtikrinama, kad valstybės narės galėtų imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų dėl visų įmanomų pesticidų ir produktų derinių. Jeigu konkreti DLLK nenustatyta, automatiškai taikoma vadinamoji 0,01 mg/kg nustatytoji DLLK. Taip užtikrinama didžiausia vartotojų apsauga, nes DLLK taikoma kiekvienam pesticidų ir produktų deriniui. Į DLLK reglamento taikymo sritį taip pat patenka dvejopo (įvairiopo) naudojimo medžiagos, t. y. medžiagos, naudojamos įvairiais tikslais (pvz., ir kaip pesticidai, ir kaip veterinariniai vaistai

49 Pagal programą „Horizontas 2020“ vykdomi projektai, pavyzdžiui, yra OPTIMA, VIRO-PLANT, SUPER-PEST, INNOSETA; juos įgyvendinant visų pirma siekiama rasti naujus augalų apsaugos sprendimus, įskaitant biologines (pvz., mikroorganizmai, bakulovirusas, augalų ekstraktai) ir nechemines alternatyvas (pvz., profilaktika, stebėsena, mechaninės alternatyvos), ir jais papildyti mažą riziką keliančių produktų, kuriais gali naudotis ūkininkai, portfelį.

ar biocidai), ir medžiagos, kurios anksčiau buvo, bet jau nebėra naudojamos kaip pesticidai. Tokiais atvejais gali būti taikoma 0,01 mg/kg nustatytoji DLLK ir gali būti taip, kad ėminiai neatitiks to lygio, nors liekanos maisto produktuose susikaupia ne dėl AAP naudojimo. Todėl kyla praktinių vykdymo užtikrinimo problemų, pvz., naudojant biocidus geriamajam vandeniui dezinfekuoti, valymui ar aplinkos užterštumui mažinti. DLLK reglamente taip pat nustatytos tam tikros DLLK vertės, kurios skiriasi nuo verčių, nustatytų tam pačiam pesticidų ir produktų deriniui kituose sektoriuose taikomuose teisės aktuose (pvz., veterinarinių vaistų teisės aktuose). Tokias problemas iš dalies galima išspręsti taikant galiojančią teisinę sistemą, pvz., nustatant laikinas DLLK vertes remiantis stebėsenos duomenimis, kad būtų atsižvelgta į naudojimą kitoms reikmėms. Tačiau praktiškai su tokiu neveiksmingumu susiduriama dėl to, kad pagal DLLK reglamentą laikinas DLLK vertes galima nustatyti tik tam tikromis išskirtinėmis aplinkybėmis, kurios, deja, nėra aiškiai apibrėžtos, ir rizikos valdytojams tenka ilgai tartis prieš imantis kokių nors veiksmų. Kiti sprendimai – vartotojams saugios DLLK verčių suderinimas įvairių sektorių teisės aktuose ir darbas siekiant sukurti suderintas metodikas, pvz., poveikiui vertinti ES ir tarptautiniu lygmenimis.

Jau galioja bendrosios nuostatos dėl perdirbtų produktų, įskaitant perdirbimo veiksnius, bet tas nuostatas derėtų patikslinti. Būtų galima pateikti valstybėms narėms išsamesnes gaires, kaip naudoti konkretesnę maisto tvarkymo subjektų teikiamą informaciją. Tai atitiktų susijusius kitose srityse galiojančius maistui skirtus teisės aktus (pvz., Reglamentą (EB) Nr. 1881/2006 dėl teršalų).

13. Geresnis DLLK reglamento vykdymo užtikrinimas

Iki 2021 m. pabaigos Komisija patikslins, ką reiškia „išskirtinės aplinkybės“, kuriomis gali būti nustatomos laikinos DLLK vertės, kad ši sąvoka nebūtų aiškinama neteisingai.

Komisija ištirs galimybes leisti priimti tam tikras pagal kitą teisinę sistemą nustatytas DLLK vertes (pvz., dėl medžiagų, kurios taip pat naudojamos veterinariniuose vaistuose), kurios yra laikomos saugiomis vartotojams, ir dalyvaus vykstančiose diskusijose ES ir tarptautiniu lygmenimis, kad būtų sukurta suderinta ir koordinuota poveikio vertinimo procedūra.

Iki 2021 m. pabaigos Komisija patikslins DLLK reglamento nuostatas ir pateiks valstybėms narėms rekomendacijas, kaip priimant vykdymo užtikrinimo sprendimus galima atsižvelgti į maisto tvarkymo subjektų nurodytus perdirbimo veiksnius.

2.7 SPARTESNIS REAGAVIMAS Į KYLANČIUS SUNKUMUS IR TECHNINĘ PAŽANGĄ TAIKANT DLLK REGLAMENTĄ

Galiojančios DLLK reglamento nuostatos nėra pakankamai lanksčios, kai reikia prisitaikyti prie techninės pažangos, pavyzdžiui, veikliųjų medžiagų, kurios nėra cheminės medžiagos, kaip antai mikroorganizmų, atveju. Numatoma, kad toliau vykstant mokslo ir technologijų pažangai gali kilti kitų problemų, pvz., dėl nanopesticidų, didelių medžiagų grupių DLLK nustatymo atlikus bendrąjį rizikos vertinimą ir kt.

14. Spartesnis reagavimas į kylančias su DLLK susijusias problemas ir techninę pažangą

2020 m. Komisija pradės nagrinėti praktinius sprendimus, kaip įvairių savybių turinčias naujas veikliąsias medžiagas įtraukti į galiojančio DLLK reglamento, skirto daugiausia pavienėms cheminėms medžiagoms, priedus.

2.8 TARPTAUTINĖ PREKYBA

Tarptautiniu lygmeniu kai kurios trečiosios šalys neretai kritikuoja griežtą ES požiūrį į pesticidus; jos teigia, kad tam tikri ES teisinės sistemos ir praktikos aspektai neatitinka

Pasaulio prekybos organizacijos sutarties dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo (PPO SFP sutartis) ir yra pernelyg ribojantys. Šiuo metu mūsų pagrindiniai prekybos partneriai maisto gamybai naudoja daug pesticidų, įskaitant į ES eksportuojamus produktus, ir nebūtinai taiko tokius pat aplinkos apsaugos standartus, kaip ES (pavyzdžiui, susijusius su poveikiu bitėms).

Kyla vis didesnė įtampa dėl Europos vartotojų lūkesčių, kad importuojamuose maisto produktuose neturėtų būti ES nepatvirtintų pesticidų, ir ES tarptautinių įsipareigojimų, visų pirma, kiek tai sietina su PPO. ES reguliariai įtraukia *Codex Alimentarius* sutartas vartotojams saugias ribines vertes į DLLK reglamentą; tai palengvina tarptautinę prekybą. Kita vertus, ES viduje sulaukiama kritinių pastabų, kad vartotojams saugios DLLK vertės nustatomos dėl nepatvirtintų veikliųjų medžiagų (tai vadinamieji leistini importo nuokrypiai), pvz., tais atvejais, kai ES sprendimas netvirtinti medžiagos buvo priimtas ne dėl visuomenės sveikatos sumetimų, o, pavyzdžiui, dėl pavojaus aplinkai. Todėl leidžiama importuoti produktus, kurie buvo apdoroti ES ūkininkams neprieinamomis veikliosiomis medžiagomis, ir tai daro neigiamą poveikį ES žemės ūkio konkurencingumui, taip pat aplinkai trečiosiose šalyse. Galiausiai, kalbant apie tokią įtampą, tarptautiniu lygmeniu (ir dvišaliu pagrindu, ir kiek tai sietina su PPO) taip pat neretai užginčijami AAP reglamente nustatyti atmetimo kriterijai, nes ES nepriklausančios šalys mano, jog dėl jų gali kilti svarbių padarinių prekybai.

Siekdamos informuoti veiklos vykdytojus ir trečiąsias šalis Komisija ir EFSA iš anksto teikia informaciją apie su veikliųjų medžiagų patvirtinimu susijusius pokyčius, dėl kurių ilgainiui gali būti mažinamos DLLK vertės. Nepaisant tokio ankstyvo perspėjimo, prekybos partneriai neretai pateikia leistino importo nuokrypio paraiškas per vėlai, kad išvengtų prekybos trikdžių, ir kritikuoja ES, nes mano, jog sumažinus DLLK leistinų importo nuokrypių nustatymo laikotarpis yra per trumpas.

AAP reglamente yra nuostatų, pagal kurias beicuotas sėklas galima išleisti į laisvą apyvartą ES, jeigu yra bent viena registracija bent vienoje valstybėje narėje. Tačiau dar nėra bendros nuomonės, ar eksportuoti skirtas sėklas galima beicuoti veikliąja medžiaga, kuri nėra patvirtinta ES; kai kurios valstybės narės mano, kad galima, kitos, taip pat ir Komisija, – kad ne.

15. Žaliosios diplomatijos pasitelkimas siekiant skatinti mūsų žaliąją darbotvarkę dėl pesticidų

Pagal komunikatą dėl žaliojo kurso ES pasitelks visas savo diplomatijos, prekybos politikos ir vystomosios pagalbos priemones, kad visame pasaulyje kuo labiau skatintų laipsnišką ES nebepatvirtintų pesticidų naudojimo nutraukimą ir mažą riziką keliančių medžiagų ir pesticidų alternatyvų naudojimą. Siekiant užtikrinti kuo didesnę naudą aplinkai ir vienodas sąlygas ES veiklos vykdytojams, svarbu, kad ES dedamos pastangos būtų dedamos ir už ES ribų. Be to, Komisija pagalvos apie tai, kaip vertinant leistino importo nuokrypio paraiškas dėl ES nebepatvirtintų medžiagų galima atsižvelgti į aplinkosaugos aspektus ir kartu laikytis PPO standartų ir įsipareigojimų. Jei bus nuspręsta, kad tai būtina, Komisija apsvarstys galimybę peržiūrėti DLK reglamentą, kad būtų sustiprintas jo aplinkosauginis aspektas ir kad jis būtų tinkamai suderintas su pesticidų patvirtinimo procesu.

ES, pasinaudodama tarptautinių diskusijų, be kita ko, PPO SFP komitete ir *Codex Alimentarius*, rezultatais, paaiškins požiūrį į pesticidus, kurio laikomasi ES, ir skatins trečiąsias šalis laikytis panašaus požiūrio.

ES sieks sudaryti žaliuosius aljansus su kitais pasaulio regionais. Šiuo tikslu ypatingas dėmesys bus skiriamas kaimyninėms šalims. Be to, Komisija įvertins galimybę skatinti tam tikrų plėtros fondų panaudojimą siekiant remti, pvz., Andų ir Centrinės Amerikos šalis,

kurios prašė ES joms padėti sumažinti pesticidų naudojimą vaisių gamyboje. Vykstant diskusijoms dėl laisvosios prekybos susitarimų ES sieks užtikrinti, kad pesticidų srityje būtų laikomasi panašaus požiūrio, ir įtraukti atitinkamas nuostatas į būsimus laisvosios prekybos susitarimus, kad šioje srityje būtų nustatyti vienodi standartai.

Komisija aktyviau skleis informaciją apie AAP reglamento poveikį DLLK vertėms ir apie įvairių procedūrų terminus, kad ES sistema, įskaitant atmetimo kriterijus, būtų labiau nuspėjama ES nepriklausančioms šalims.

Komisija ir toliau padės tarptautiniu lygmeniu rengti rizikos vertinimo ir rizikos valdymo metodikas, kad padėtų DLLK vertes suderinti su *Codex Alimentarius* sutartomis ribinėmis vertėmis ir nustatyti DLLK pagal leistino importo nuokrypio paraiškas.

Komisija ir toliau dės pastangas, kad susitartų su valstybėmis narėmis dėl galimybės beicuoti eksportuoti skirtas sėklas veikliosiomis medžiagomis, kurios nėra patvirtintos ES (taip pat žr. 3.1 skirsnį).

Komisija ir toliau finansuos programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ (BTSF) ES nepriklausančiose šalyse, kad jos būtų informuojamos apie ES reglamentus dėl pesticidų, kad būtų mažinami ūkininkavimo veiklos skirtumai ir kad būtų skatinamas selektyvesnių ir mažesnį toksinį poveikį turinčių medžiagų kaip senesnių ir toksiškesnių medžiagų alternatyvų naudojimas.

2.9 VIDINIS NUOSEKLUMAS IR SUDERINAMUMAS SU KITAIS ES TEISĖS AKTAIS

Apskritai AAP ir DLLK reglamentai pasižymi vidiniu nuoseklumu ir yra tarpusavyje suderinami. Viena svarbi išimtis – atmetimo kriterijai, kurių DLLK reglamente nėra. Dėl to kyla neaiškumų, susijusių su poveikiu DLLK, kai dėl atmetimo kriterijų pagal AAP reglamentą veikliosios medžiagos patvirtinimas nepratęsiamas. Šią problemą galima išspręsti patikslinant atmetimo kriterijų poveikį DLLK vertėms, nustatytoms atitinkamoms medžiagoms, ir įvairių procesų terminus siekiant užtikrinti didesnį nuspėjamumą ES nepriklausančioms šalims (žr. 15 intarpą).

Dar viena išimtis – DLLK peržiūros ryšys su veikliųjų medžiagų patvirtinimo pratęsimu, dėl kurio, atsižvelgiant į skirtingus terminus, kyla nereikalinga administracinė našta ir dubliuojasi darbas valstybėse narėse, EFSA ir Komisijoje.

Ne visais atvejais užtikrinamas suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis; nustatyta tam tikrų sunkumų, susijusių su kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų politika (pvz., dėl sąvokos „pesticidų liekanos“ apibrėžties), higienos politika ir cheminių medžiagų teisės aktais dėl medžiagų priskyrimo prie patvariųjų medžiagų kategorijos kriterijų.

16. Vidinio nuoseklumo ir suderinamumo su ES teisės aktais didinimas

Komisija ir toliau dirbs su valstybėmis narėmis ir EFSA, kad užtikrintų geresnį veikliųjų medžiagų patvirtinimo pratęsimo procedūros koordinavimą su DLLK peržiūros procesu, siekdama užtikrinti didesnį veiksmingumą ir išvengti dubliavimosi ar vienas kitam prieštaraujančių rezultatų. Tai pasakytina apie terminus ir valstybių narių pareigas.

Komisija suderins atitinkamas kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų teisės aktų nuostatas su DLLK reglamentu, kad jos derėtų tarpusavyje ir atitiktų naujausius techninius standartus.

3 IŠVADA

Įvairūs suinteresuotieji subjektai mano, kad ES pesticidų reglamentavimo reikalavimai yra vieni iš griežčiausių pasaulyje. Atlikus kartu pateikiamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente aprašytą vertinimą nustatyta, kad AAP ir DLLK reglamentais užtikrinama žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga ir kad jie apskritai veiksmingi, nors jų įgyvendinimą dar galima patobulinti. Pagal Direktyvą 91/414/EEB sumažinus veikliųjų medžiagų skaičių, AAP reglamentas yra ypač veiksmingas toliau laipsniškai atsisakant didelę riziką keliančių medžiagų, o jo nuostatos, kuriomis skatinamas mažą riziką keliančių medžiagų naudojimas, jau atneša naudos. Reglamentais ES lygmeniu sukuriama akivaizdi pridėtinė vertė; jie yra svarbūs atsižvelgiant į kintančius visuomenės poreikius. Nepaisant paminėtų su atmetimo kriterijais susijusių neatitikimų, bendras suderinamumas užtikrinamas ir pačiuose reglamentuose, ir tarp jų; taip pat užtikrinamas suderinamumas su kitais ES teisės aktais ir tarptautinėmis normomis.

Kritiškai svarbi sritis, kuriai reikia skirti dėmesio, yra veiksmingumas. Dėl nepakankamų išteklių ir pajėgumų valstybėse narėse dauguma reglamentuose nustatytų procedūrų užtrunka labai ilgai ir tai savo ruožtu daro neigiamą poveikį jų veiksmingumui.

Po šio vertinimo imantis tolesnių veiksmų daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kaip pagerinti galiojančios teisės aktų sistemos įgyvendinimą. Nustatyta šešiolika sričių, kuriose per trumpalaikį ir vidutinės trukmės laikotarpį įgyvendinimą būtų galima pagerinti. Tikimasi, kad imantis tokių veiksmų per trumpą laiką veiksmingas dviejų reglamentų įgyvendinimas labai pagerės ir tai iš esmės padės pasiekti Europos žaliojo kurso tikslus ir įgyvendinti strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir biologinės įvairovės strategiją. Sparčiai atsisakant veikliųjų medžiagų, kurios neatitinka patvirtinimo kriterijų, bus skatinamos sveikos ekosistemos ir biologinė įvairovė, o skatinant mažą riziką keliančių ir necheminių pesticidų naudojimą ir geriau įgyvendinant Tvaraus naudojimo direktyvos nuostatas, visų pirma, susijusias su integruotąja kenkėjų kontrole, pavyks sumažinti priklausomybę nuo cheminių pesticidų ir sukurti tvaresnes maisto gamybos sistemas.

Be to, Komisija pagalvos apie tai, kaip vertinant leistino importo nuokrypio paraiškas dėl ES nebepatvirtintų medžiagų galima atsižvelgti į aplinkosaugos aspektus ir kartu laikytis PPO standartų ir įsipareigojimų. Jei bus nuspręsta, kad tai būtina, Komisija apsvarstys galimybę peržiūrėti DLK reglamentą, kad būtų sustiprintas jo aplinkosauginis aspektas ir kad jis būtų tinkamai suderintas su pesticidų patvirtinimo procesu.